

at Højesteret var saa vel tilfreds med sig selv. Det er noget ejendommeligt netop i det ærede Medlems Mund, for jeg vil indrømme, at hvis det at være vel tilfreds med sig selv var Kvalifikation nok til at blive Højesteretsdommer, saa var det ærede Medlem Hr. Zahle fuldt kvalificeret til at sidde i Højesteret. Jeg skal i det hele taget ikke tage det ærede Medlem Hr. Zahle saa højtideligt, men jeg tror ikke, at den Maade at behandle de Spørgsmaal, her foreligger, paa, vil fremme Sagen.

En enkelt Ting maa jeg dog gaa ind paa, da baade det ærede Medlem og den højtærede Justitsminister kom ind paa det. Det var Spørgsmaalet om Domstoles Prøvelsesret overfor grundlovsstridige Love. Det ærede Medlem Hr. Zahle anførte, at der vilde blive stor Retsusikkerhed i dette Land, hvis Domstolene skulde have Ret til at tilsidesætte grundlovsstridige Love. Jeg vil sætte et meget stort Spørgsmaalstegn ved dette, at der skulde blive stor Retsusikkerhed i dette Land af den Grund. Det ærede Medlem Hr. Zahle er jo enig med mig i, at det ikke kan bestrides, at Domstolene har denne Prøvelsesret med Hensyn til Regeringsanordninger og kongelige Anordninger. Det er klart udtalt i Grundloven, at hvis Øvrighedsmyndigheden har overskredet Grænserne for sin Beføjelse, kan dens Bestemmelser tilsidesættes. Det ærede Medlem vil formodentlig heller ikke bestride, at Domstolene har Ret til at tilsidesætte foreløbige Love, hvis de strider mod Grundloven.

Det eneste, det ærede Medlem ikke vil indrømme, er, at Domstolene skulde have Ret til at tilsidesætte som grundlovsstridige Love, der er vedtaget af Rigsdagen og underskrevet af Kongen. Men Begrundelsen af dette Standpunkt glemte det ærede Medlem at give, forekommer det mig. Thi det er ikke tilstrækkeligt at henvise til, at der kan opstaa Retsusikkerhed. Det ærede Medlem skyder langt over Maalet, naar han siger, at hvis Domstolene kunde tilsidesætte saadanne Love som grundlovsstridige, saa var der ingen, der vidste, om en Lov var gyldig, idet den kunde blive tilsidesat af Højesteret som grundlovsstridig. Nu er det kun i de færreste Tilfælde, der opstaa Spørgsmaal om, hvorvidt en Lov strider mod Grundloven eller ikke, og Højesteret har endnu ikke tilsidesat nogen Lov som stridende mod Grundloven, saa denne store Retsusikkerhed synes jeg ikke, det ærede Medlem er berettiget til at fremhæve.

Jeg vil fremhæve en anden Ting: hvilken er sagligt set den bedst kvalificerede

Institution til at afgøre, om Grundlovens Regler, som er givet i alle Borgeres Interesse, er varetaget eller ikke? Er det en Domstol som Landets Højesteret, eller er det Rigsdag og Regering, en Regering, som maaske kan sidde med et knebent Flertal, som maaske kan være paavirket, bevidst eller ubevidst, af Partihensyn og opportune Hensyn? Byder Rigsdagens Sammensætning egentlig den bedste Garanti for, at den kan afgøre det Spørgsmaal, om en Lov er grundlovsstridig eller ikke? Og har man Sikkerhed for, at den til enhver Tid siddende Justitsminister er en saa fremragende Jurist, at hans Afgørelse skal tages som autentisk Fortolkning af Grundloven? Det forekommer mig, at saglige Grunde absolut taler for at indrømme det, de fleste hævder her i Landet, at Højesteret kan tilsidesætte grundlovsstridige Love.

Endelig anføres det af det ærede Medlem Hr. Zahle og andre, at det skulde være saadant et demokratisk Princip, at Love ikke kunde tilsidesættes af Domstolene som grundlovsstridige. Dette er imidlertid en stor Fejltagelse. Undersøger man Forholdene i andre Lande vil man se, at netop dér, hvor Demokratiet har faaet størst Raaderum, er man gaaet over til at lade Domstolene afgøre Spørgsmaalet om Grundlovsstridighed, f. Eks. i Amerika, hvorimod de fleste Stater, som har mest tilbage af Ænevældens Tendenser, holder paa det modsatte Princip. Man skal derfor være meget varsom med at fremføre, at det netop skulde være et demokratisk Princip, at Domstolene ikke kan tilsidesætte Love som grundlovsstridige. Jeg vil sige til de almindelige Borgere i dette Land, at Grundloven tilsikrer dem alle en Række yderst vigtige Rettigheder baade for deres Person og for deres Ejendom, og det er i Virkeligheden til Gavn for den almindelige Borger, at han har Sikkerhed for, at end ikke Rigsdagen, Ministeriet og Kongen kan krænke hans grundlovsmaessige Rettigheder. Dette har man lagt megen Vægt paa ogsaa i det store frie Land, Amerika, og dér er det sket Gang paa Gang, at Domstolene har tilsidesat Love som gaaende de enkelte Borgeres Privatpersoner eller Ejendom for nær. Det kan derfor ikke paa nogen Maade siges, at Borgerne vilde være bedre tjent med, at der manglede denne Adgang til Kritik for Landets Domstole overfor grundlovsstridige Love.

Vi kunde ogsaa tænke os en videre Udvikling, som man har set i andre Lande, hvor Rigsdagens Flertal blev farvet af yderliggaaende Partier, som ikke havde megen